

ದಿ. ಪಂ. ರಮಾಕಾಂತ ಗುಂಡೇಚ

ದ್ರುಪದ್ ಗಾಯನ ಗುಂಡೇಚ ಧ್ಯಾನ!

‘ಗುಂಡೇಚ ಸಹೋದರ’ರೆಂದೇ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಪಂ. ಉಮಾಕಾಂತ ಗುಂಡೇಚ ಹಾಗೂ ಪಂ. ರಮಾಕಾಂತ ಗುಂಡೇಚ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರಕಾರ ‘ದ್ರುಪದ ಗಾಯನ ಶೈಲಿ’ಯ ‘ಗಟ್ಟಿಕುಳ’. ಸಹೋದರರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವರಾದ ಪಂ. ರಮಾಕಾಂತ ಗುಂಡೇಚ ಈಚೆಗೆ ಬಾರದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪಯಣಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದು ‘ದ್ರುಪದ’ ಶೈಲಿಯ ಅದ್ಭುತ ಕೊಂಡಿಯೊಂದು ಕಳಚಿದಂತಾಗಿದೆ.

■ ಉಮಾ ಅನಂತ್

ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಖಿಯಾಲ್ ಗಾಯಕಿ (ಶೈಲಿ), ದ್ರುಪದ್-ಧಮಾರ್ ಗಾಯಕಿ, ಠಪ್ಪ, ಉಮ್ರಿ ಗಾಯಕಿ... ಮುಂತಾದವು ಪರಂಪರೆಯಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರುಪದ್-ಧಮಾರ್ ಗಾಯನ ವಿಭಿನ್ನ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ಕೇಳುಗರನ್ನು ‘ದೇವರ ಧ್ಯಾನಿ’ಯಾಗುವಂಥ ಗುಣ ಹೊಂದಿರುವಂಥದ್ದು. ದ್ರುಪದ ಗಾಯನ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಹಾಡುವ ಗಾಯಕರು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿರಳಾತಿ ವಿರಳ. ಈ ಹಳೆಯ ಪರಂಪರೆಯ ಗಾಯನವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಚಲಿತ ಹಾಗೂ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದವರು ‘ಗುಂಡೇಚ ಸಹೋದರ’ರು.

ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದ ಅತ್ಯಂತ ಶುದ್ಧ ರೂಪ ದ್ರುಪದ. ಇದು ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಗಾಯನ ಪ್ರಕಾರವೂ ಹೌದು. ನಿಧಾನಗತಿಯ ಆದರೆ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಆಲಾಪ. ಒಂದೊಂದೇ ಸ್ವರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಆ ಸ್ವರದ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿಕೊಂಡು ಗಾಯಕ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಬಹುದು.

ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಗಾಯನಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರೇ ದ್ರುಪದ ಗಾಯನ. ಎಲ್ಲ ಸಂಗೀತದಂತೆ ಸಾಮವೇದವೇ ದ್ರುಪದ ಗಾಯನಕ್ಕೂ ಮೂಲ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಡಿಮೆ. ಬರೀ ನೋಂ ತೋಂ ರೆ ನ್ಯಾ, ನಾಂ ದರಿ... ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಆಲಾಪ್, ಬಂದೀಶ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಇವೇ ತುಂಬಿದ್ದರೂ ಕೇಳಲು ಮಾತ್ರ ಮಾಧುರ್ಯ ಹಾಗೂ ಲಾಲಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಗದಷ್ಟೇ ತಾಳಕ್ಕೂ ಸಮಾನವಾದ ಮಹತ್ವ ಇಲ್ಲಿದ್ದು, ಸ್ವರ ಶುದ್ಧತೆ, ಲಯ ಶುದ್ಧತೆ, ರಾಗದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾ, ಇದರ ಹೊರಣವನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವ ಗುಣ ಇರುವುದು ದ್ರುಪದ ಗಾಯನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ.

ಹಾಗೆನೋಡಿದರೆ ದ್ರುಪದ್ ಗಾಯನಮೊಘಲರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಈ ಶೈಲಿ ಹಲವು ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಈ